

БАТЬКІВЩИНА

РІК ВИД. П.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
Ріміні

неділя 6. х. 1946

Італія

ЧИСЛО 39/53

Міжрок 3-го

ЯКИМИ ШЛЯХАМИ???

Визвольні змагання української нації вплинули на своєрідне українське сприймання світових подій, та різних суспільно-політичних концепцій. Ми привичаємо себе поводити дивитися на розвиток міжнародних подій та різні новотворенні гасла під кутом добра для української справи визволення. Не має сумніву, що "соціалістичне" сприймання міжнародних відносин - та "соціалістичний" світогляд наших провідних мунів у роках 1917-21.рр. - вплинули на укладення боротьби за державу в ці роки та впровадили незрозумілі для широких народніх мас поняття. Здавалося, що життя видиваючи на політичну арену Сходу - нашу державу - зуміє недвозначно підчеркнути існування закону про це, що добрі сусідські державні відносини існують лише тоді, коли правом є сила. Це не значить, що тільки силою надається закон, це одначе говорять, що кожна правда, кожний закон, кожне політичне домагання, - маючи за собою "досць", /військо, наряд/, будуть ними, коли для підтвердження цього стане в обороні сила.

"Світ знає про нашу боротьбу. Він оцінює наші жертви, які ми вложили в змагання проти дикого азійського Сходу! Наші домагання створити Українську Державу, - це ж нічого нового. П р а в а н о нам це належить; точки Зільзона та Англійська Карта - підчеркують наше правильне життєве домагання." Світ, дивлячись тепер на криваву боротьбу на українських землях, на героїство української гр-кат. церкви - співчуває нам! Ми не самі - за нами держави, народи."

Ось такі слова, - думки пробиваються не раз через задруковані сторінки еміграційних часописів, брошур і книжок. Перегляньте за океанськ. пресу! У вас вповнати муз віру, що культурний Захід, чи цивілізований світ - чи це що інше - мусить стати в обороні всіх тих народів / очевидно в першу міру нашого/, що є під чоботом більшовицького тиранії. У вас будуть старатись викликати довіра до шляхотности й благородности народів, що живуть серед інших умов як ми. Вони, ці народи чують морально зобов'язані, стати в обороні правди.

Одначе таке ставлення Української Визвольної Справи уважимо за хибне. Ми можемо вести пропаганду серед чужинців, можемо впливати на хід думок на міжнародній політичній арені - одначе вповнати в еміграційні круги, що "вас спасуть західні демократії" - на це не має жодних підстав. Ми мали вже не раз нагоду слухати про етнографічні й історичні принципи, що їх видиває Гітлер, вели там де не було це потрібне німеччині: Карпатська Україна - найкрайній доказ! Після першої світової війни переводили тех у життя ідеї Вільзона. І чи тоді не було співчуття чи взагалі належного зрозуміння до українських державницьких змагань у творчій Версальського миру? Так як все, лише власний державний інтерес паував над усіма принципами та загально-людськими ідеями. Тому такий підхід мусить бути теж і в нас. Не шукаймо жодного співчуття в чужинців; вони його не мають. Особливо всякі чувстві звуки душі завмерли в часі воєнної хуртовини. Лише добро власного народу - є найвищим добром. Коли котрась з держав голосить, що добро цілого людства є найвищим добром, то вона за цими словами укриває такі свої імперіалістичні плани та власні політичні цілі. Москва від століть збирає слов'янські землі, і як це вона говорить, в інтересі слов'янських народів. Тепер стає в обороні "демократичних прав". Бореться за гідність і волю людини в державних організаціях. Сама ж наділі - винищує цілі народи, нищить їхню культуру, та зацеплює московське світовідчужання.

Тому ми будуймо нашу віру в поворот на рідні землі в зовсім іншій площині. Ми оцінюємо міжнародні відносини, що заіснували тепер у світі, як короткотривалі та потребуємо чі ревізії, бо потоніло право людини й ціліх народів, які стають у своїй обороні, бо існування двох блоків, західного і східного, не зливаються численними розмовами й паперовими заявами. Як тех цілі кремлівських можновладців ніколи не покритяться з інтересами інших держав чи народів. Чи може серед таких супротиворіч, що паувають у світі, запанувати мир? Чи західні демократії будуть дальше ждати на дозброєння й переозброєння російського "союзника" та глядітмуть спокійно на загрозу своїх інтересів, яка поступено зростає?

Стан такий мусить змінитися. І не щоб рятувати існування народів східної Європи, не тому, щоб відвинути українську державу, але щоб забезпечити власну екзистенцію мусять західні держави змиритися з Росією.

Тому ми можемо нашу визвольну політику будувати лише на правильній оцінці міжнародних відносин та вносити заключення про третю світову війну! Одначе ніхто не піде навіть з найбільших наших союзників на наші землі, щоб уцаслявити їй мешканців. Ніхто не буде старатись вквладати свої жертви своїх воєків для української держави. Коли чужинець приходить у наші історії на наші землі, то на те, щоб витягнути з них якнайбільше користі. На це ми мусимо

бути приготовані й тепер, тому, щоб не платити довгу за свою наївність, як це було в роках німецької окупації. Тоді наряд ждав визволення з під більшовицького ярма й ніколи не сподівався, що це визволення переміниться в страшну неволю.

У зв'язку з такими подіями в світі нас інтересує ще одна проблема - це справа українського суспільно-політичного руху. По впадінні Української Держави 1917-21.рр. внутрішній процес відбувався в цьому напрямі, щоб змаганням за державу надати політичне оформлення серед найширших народніх мас. Треба було народні маси усвідомити, що вони є двигунами визвольної боротьби, що вони є реалізаторами українських політичних намагань. У зв'язку з цим виріс серед народу могутній націоналістичний рух, який перебрал на себе весь тягар підпільної боротьби з окупантами, та який завдяки своєму нелегальному існуванню міг вносити зерно правди в найдалішій закутні української землі. В часі німецької окупації він одинокий виказав внутрішню силу спротивитися тероріві гестапо та нищівній політиці Райху. Він і поніс найбільші жертви.

Зараз нагло зачалось серед деяких наших людей шукання за новим оформленням боротьби. У стрічі з західними демократіями видається декому, що "націоналізм" не модерний, його треба замінити чимсь новим. Тех можна почути, що націоналізм - це старий пережиток, він виказав своїм існуванням більше негативних як позитивних сторінок. Він теж не зумів винести на належні вершини українську визвольну справу.

Служаючи це, не раз і не хочеться відповідати цим "борцям" за правильну політично-суспільну розв'язку українського питання. Бо звичайно, що їх не було в часах грози й терору за німецької окупації, їх і зараз дуже мало знаходиться на рідних землях. Ми можемо лише додати, що український націоналізм не є подібним до цього рода рухів у Німеччині чи Італії, через це, що форми боротьби за державу не мають спільних цілей з формами ладу в державі. Наші виявні патріотичні почування та наша революційна активність були в українських землях настільки ускладнені, що тяжко було знайти іншу ідеологію, яка захопила б молодь і взагалі народні маси так, як це зробила націоналістична. Зрештою, що це не може подобатися прихильникам демократичних ідей, для нас покищо не представляє більшої вартости. Бо це, що може бути добре для західних народів, це не мусить бути добрим для нас. Психіка українця за останніх тридцять років понесла певні зміни і ці зміни і дальше будуть заходити, тому що навал і терор більшовизму занадто нищівні, щоб їм можна було належно опертись серед таких відносин як зараз існують.

Вратися до відбудови життя в Україні та вертти боротьбу з окупантами демократичними засадами - доволі абсурдально звучить для всіх тих, які знають правдиве обличчя більшовицького режиму. Тому всякі заповнення деяких за океанських часописів, що Україна ростила ідеї демократизму і зараз шукає правдивих шляхів - демократичної правди, - не мають більшого обгрунтування. Зрештою сама назва демократії тепер є настільки проблематична, що кожний з панівних державних режимів є демократичним. Більшевики кричать увесь час, що правдива демократія є лише в них, а західні держави говорять це саме про свої державні лади. Тіто запровадивши в Югославії терор і переслідування католицької Церкви, є теж передовим "демократом". Де ж тоді справдива демократія? І чи українському народові в сьогоднішніх грізних часах шукати за новими формами боротьби, бо може - тому, що вони є розроблені націоналістичним рухом - вони не добрі? Чи нам треба захоплюватися демократичними ідеями, нам що в боротьбі з окупантами не можна ні на хвилину вільно відітхнути. Комуністичній ідеології супротивляється найбільше націоналістична. Тех і з брутальним правлінням Москви зумів український націоналістичний рух належно боротися. Пощо тоді ослаблювати нашу відпорність, видирати масам ідеї, за які вони боряться від довгого часу, видирати прапори, під якими згануло стільки героїчних людей давати нову віру - нові життяві гасла, коли це на рідних землях і так зараз натраплять на непригожий ґрунт а навіть на спротив.

Націоналістичний рух знайшов якнайглибший відгук в українському народі. Його не тільки що не вдається знищити, але не вдається заступити іншим. Наше покоління не зуміє знайти нової ідеології для мас, ані розробити, розповсюдити краде боротьбу за державу, як це зробили українські націоналісти. Бо життя дуже часто інакше диктує свої закони, як цього хочуть ново-ідеологоторці, чи паперові винахідники нових суспільно-політичних шляхів. Тому звернімо очі на край, а там знайдемо відповідь на питання: Якими шляхами треба йти, щоб вибороти Українську державу?!

Молода Українська держава, що повстала у вирі визвольних змагань 1917 - 20. рр. при творенні власного оперового мистецтва зіткнулася з величезними труднощами. Все треба було починати з голого місця. Не було достатньої кількості свого оригінального репертуару, а ні добрих перекладів опер світової класики, ані, навіть, достатньої кількості своїх людей, творче відданих справі будівництва української опери. Тому створення Національної Опери 1919.р. не пішло далеко вперед, не дивлячись на велику енергію її організаторів на чолі з композитом Я. Степом - вим.

Широкий план українізації в 20-ох рр. ст. дав відразу твердий ґрунт для дальшої розбудови опери. Надаремно, провідні діячі оперового мистецтва опиняються в Харкові, де 1925.р. українізовано театр. За два роки це було переведено в Київ і та Одесі, пізніше в Дніпропетровську й Вінницю. Незадовго перед самою війною 1941.р. було влаштовано стаціонарний театр в Стадіно, в спеціально вибудованому новому приміщенні за останніми досягненнями театральної техніки. В часах другої світової війни провідну роль в оперовому мистецтві відіграв Львівський театр.

Перед українізованими театрами повстало відразу два завдання:

1. виставляти опери української класики й турбуватися про утворення нового оперового репертуару й
2. робити заходи щодо перекладів опер світової класики.

Завдань оперові театри зив'язались дуже швидко й відтинок часу до 1934.р. можна вважати за період створення повноцінного оперового мистецтва. На жаль, з причин загально-відомих, діяльність національного репертуару припинилася і туди влилася сильним струмом малоросійська течія, переважна "заоружда за Дунаєм" й "Наталки-Полтавки", та совітська опера Чернявського /"Тихий Дон" та "Піднята Палачка"/ або Хреннікова /"В бурю"/ з психологічними елементами про виключення з партії ВКП(б) або ефектними виходом Леніна... Окрім цього робилися спроби створити українсько-совітську оперу, що сягала б до найбільш вдалої спроби опери "Щорс" Б.Лятошинського до найближчих експериментів гетьмана В.Юриша/опера "Девченко", де наш поет співав баритоном/ або опери "Переход" - дитина колективної творчості композитів Мейтуса, Рибальченка й Тіца.

Не ці спроби створили українське оперове мистецтво. Врешті й вони не мали жадного успіху. Найважливішим є факт вистав нашої класики нової романтично-героїчної опери та світової класики.

З української класики доводиться говорити про вистави опер М.Лисенка /"Різдвяна ніч", "Утоплена", "Тарас Бульба" й пізніше "Мактюрн" у Львівському театрі/. Одноразово побачила світло рампи й опера Б.Вахнянина "Купала". Поруч з цим було все зроблене, щоб втягнути до репертуару всі опери московських композиторів, пов'язані з українською тематикою. Так з'явилися написані на тему голівських оповідань "Ніч перед Різдом" і "Майської ночі", опера П.Чайковського "Черевички" та М.Римського - Корсакова "Ніч перед Різдом" та "Малюська ніч". Так з'явилася виставлена в українських операх режисером І.Карвальським опера "Русалка" О.Драгомицького /дія відбувається над Дніпром/ та "Князь Ігор" - О.Бородіна, що написаний на сюжет "Слова о полку

Ігоревім". Нарешті, коли затихли постріли хвилювизму з'явився й "Мазепа" Чайковського з героєм - "зрадником" й оперним коханцем".

Нова романтично - героїчна опера була найкраще представлена операми "Кармелюк" - В.Костенка, "Чорноморським думом" Б.Яновського / на сюжет відомої нашої думи про кошового отамана Самійла Кишу/ та "Золотим обручем" Б.Лятошинського за сюжетом "Захара Беркута" І.Франка. Всі три опери своєю музичною стороною були поставлені на рівень світового класичного мистецтва. При наявності цілком оригінального власного стилю, на останній сильний вплив Р.Вагнера.

Крім цього були написані опери: "Турбаї" - М.Фоміна, "Назар Стодоля" - В.Костенка, "Марина" - нескінченна в оркестровій гвірі бл.п.композитом В.Косенка/ та "Наймичка" - М.Вериківського. Як бачимо, останні три за творами Т.Шефченка. Одночасно йшов розвиток національного балету. Все не говорячи про екзотичного "Ференджі" Б.Яновського, з'явилися балети: "Іван Канювський" М.Вериківського, "Лілея" - К.Данькевича, "Лісова пісня" / за Лесею Українкою/ - Скорупського й інші.

Українська опера в кінці 20-ох рр. не відставала від сучасності. Досить вказати лише на факт, що 1927.р. для відкриття нового сезону було виставлено "Принцеса Турандат" Д.Пуччини, останню оперу славетного італійського композитора, написану ним лише чотири роки перед цією датою. В українській мові йшла й наймодерніша опера Заходу "Джонні грає" Кшенека. Поруч з цим були перекладені й йшли на сцені сила опер світової класики. Поміж ними: Р.Вагнер /"Майстер-зінгер", "Льсенгрін", "Тангойзер"/, Д.Верді /"Ріголетто" /"Трубадур", "Травіата"/, "Аїда", "Оттелло" /Д.Пуччині/ /"Принцеса Турандат"/, "Тоска", "М-жеветерфлі", "Богема" /Р.Леонкавалло - "Чайки" та А.Масканні /"Сільська честь", "Туно" /"Фавст", "Ромео та Юлія"/, Ж.Бізе /"Кармен" і "Шужакі перлів"/, Обер /"Фра д'явола"/, Д.Мейснер /"Пророк" та "Гугенот"/, П.Чайковський /"Євген Онегін" й "Шікова дама"/, М.Римський - Корсаков /"Царева наречена", "Мазка про царя Салтана"/, "Золотий півнік"/, М.Мусоргський /"Борис Годунов"/ і б. ін. Навіть такі рідко виставляні опери, як "Амисто Мадонни" Вольф Ферарі чи "Алеко" - С.Рахманінова.

Світовозвучність українського слова в опері привернула до себе багатьох відомих мистців. Відомий російський героїчний тенор А.Модік, почувши про утворення української опери в Києві, кинув свій вигідний ангажмент в Паризькій Великій Опері й приїхав на Україну, де й співав до останніх днів життя. Другий відомий співак Леонід Себіннів, прославився зі своєї улюбленої партії Арно з опери "Дьоренгін" Р.Вагнера в українській мові в захопленні сказав: "Це чудово, це так само звучить, як в італійській мові!" Після цього він цілий сезон співав у Харкові.

Багато співаків-неукраїнців прийшли до оперних театрів України й свідомо лишилися там працювати щодільно вкупі з нашими співаками і перший період бурного відродження й передвісний застій, коли українська опера зробилася лише зовнішньою формальною ознакою... Та мова багатьох акторів - співаків "по той бік" це в повній силі, а ми певні того, що вони це будуть творцями другого відродження оперового мистецтва...

Мігма

МАРКСОВА ТЕОРІЯ ВАРТІСТІ

Мабуть кожній пересічно освіченій людині відомо, що весь матеріалістичний світогляд комуністично-більшовицької партії опирається на тав. марксизмі, дебо ідеологію, яку виверив і понав до вірування Карл Маркс /1818-1883/ - відомий німецький економіст, соціолог і головний представник наукового соціалізму.

Своїм історичним матеріалізмом виверив він, разом із Енгельсом, нове поняття суспільності й господарства і дав початок величезному робітничому рухові. який, згідно з його планом, старатиметься перемістити цілий економічний і соціальний лад та намагатиметься революційним насильним шляхом підпорядкувати собі народи і держави всього світу.

Тому, що для нас, українців, виконавці й визнавачі цієї матеріалістичної теорії-московські більшовики стали безпосередньо причиною нашого всенародного нещастя - довголітнього кривавого поневолення, ми повинні в особливий спосіб прослідити уважно її суть і визнати її справжню сутність, щоб відтак не дати себе вести на манівці, а навпаки, дати гідну відсіч усім тям, які це своєрідні звачуться заважувати й замарувати невідомих людей.

Нам'ятаймо і ми тро - так залюбки уживану більшовиками - нашірну лінію: "врага надо уничтожить его собственными средствами".

Знаємо це з власного досвіду, що воляки більшовицькі комісари, агітатори чи політруки, для успішної боротьби з релігійно часом цілими роками уважно студіювали св.Письмо, перекручували його на свій лад, вибирали з нього всі неясні та не скоро зрозумілі місця і тям нераз захитували віру навіть найбільш вірних і релігійних людей.

Кажі ця скрочена розвідка бодей в зарисах допоможе певозвним читачам достеменно зрозуміти з тою фальшивою доктриною, яка стільки лиха наробила й вальше не перестає робити в усьому культурному світі, починаючи від нас, українців.

Які ж є головні риси цієї марксистівської ідеології?

1. вони такі:

1. історичний матеріалізм - теорія, яка доказує, що

найбільше значення для розвитку суспільного життя мають матеріальні умовини. В світі існує тільки одна реальність, дебо матерія, яка в своєму повільному розвитку виверила рослину, звірину, людину. Весь духовий світ це видумка, бо тільки це існує, що можуть обняти людські змісли.

2. Вся історія людства є безперервним боротьбою /перманентною/ різних суспільних класів. Боротьба буде так довго продовжуватись, доки не доведе до загальної суспільної революції, в якій остаточну перемогу osiąгне пролетарська класа, через запровадження диктатури пролетаріату.

3. Основною перешкодою в osiąгненні перемоги пролетарської класи є капіталістичний лад, який, маючи за суть експлуатацію робітників і анархію продукції, мусить загинути, бо остаточне сконцентровання усіх капіталів в руках небагатьох капіталістів - мільонерів мусить викликати їх ліквідацію.

4. Актуальна еволюція людського життя туди зміряє, дебо спосіб капіталістичної продукції замінити соціалістичним.

Це є економічна сторінка марксової ідеології, для доказання якої Маркс впроваджує тав. трудову теорію вартості, згідно з якою замінна вартість кожної речі оцінюється кількістю вложеної праці робітника, та де фабрикант побільшує свій капітал тільки кров'ю й потом працюючих мас.

Тому, що соціалісти й комуністи, дебо доказати слушність своєї науки, залюбки дуже часто покляються на цю останню теорію вартості, в сьогоднішній розвідці пригляньмося головю цієї теорії, дебо наглядно побачити де яких останніх абсурдів доходить вся комуністично-більшовицька доктрина.

х х х

Маркс розрізняє у всіх речах подвійну їх вартість, ужиткову й замінку.

Ужиткова вартість якогось предмету це сама його ужиточність, дебо прикмета, яка дає людині можливість ужити ту річ, користуватись нею, або споживати її. Візьмим для прикладу хліб. Знаємо, що хліб є нашю щоденною пожи -

вом; ми його споживаємо, щоб утримати наше тіло в нормальному, здоровому стані. Отже хліб для нас є ужитковий і ця власне його ужиткова прикмета надає йому ужиткової вартості. Таку ужиткову вартість мають всі інші предмети, які, хоча не уживаються безпосередньо до поживи, але служать як середники чи посібники у інших чинностях людського життя. Отже, як з цього виходить, вартість ужиткова предметів полягає виключно в їх фізичних чи хімічних властивостях.

Під замінною вартістю річей — після Маркса — треба розуміти цю прикмету чи спосібність якоїсь речі, яка нахлоняє когось другого до того, щоб він дав нам/замінив/ за дану річ якусь іншу річ, тої самої вартості. І так прим. можемо промінати один бохонець хліба за ніж, чи ручку до писання, чи за якусь там іншу річ. При заміні, отже, ніж і хліб мають ту саму замінну вартість, й ми уважимо їх однаковими щодо вартості.

Але тепер виринає питання: що є критерієм тих обох вартостей, або інакше, звідки предмети беруть свою ужиткову й замінну вартість?

Маркс так відповідає на це питання:

Щодо ужиткової вартості, то її набувають предмети /як це було вище сказане/ завдяки своїм фізично-хімічним прикметам, які більше чи менше роблять предмети ужитковими.

Знову ж вартість замінну завдячують предмети виключно праці робітника, вложеній для їх випroduкування.

Коли візьмемо під увагу хліб, то він свою ужиткову вартість завдячує усім хімічним прикметам муки і другим складникам, з яких спечений, а свою замінну вартість завдячує праці робітника чи пекаря. То логічно: бохонець хліба має ту саму вартість, що ніж або ручка, бо робітник при випіканні хліба вложив ту саму кількість праці, що й робітник при спорядженні ножа або ручки.

Звідси поставив Маркс такий закон: два предмети, які містять у собі однакову кількість людської праці, мають однакову замінну вартість.

і другий:

Чим більше якийсь предмет має в собі праці, тим більша його замінна вартість.

Коли запитати, чим властиво належить вимірювати цю вложену працю, то Маркс відповідає, що її вимірюється витраченим часом, супонуючи при-тім однаковий ступінь пильності й уважності в робітників, вимаганої для випroduкування предмету.

Сказавши це про ужиткову й замінну вартість річей, Маркс приступає до викладення своєї другої теорії про творення капіталу, якою, як вже було вище сказане, намагається довести, що капіталісти/фабриканти/ весь свій маєток отримують виключно коштом праці робітника.

З огляду на скрутність сьогоденних життєвих обставин — каже Маркс — багато людей, не маючи можливості працювати в своїх власних вартостях, ідуть і винаймаються капіталістам і їм неначе продають силу своїх м'язів, так як продають усі інші предмети. А кожна сила праці робітника, подібно як і всі інші товари, має свою вартість замінну й вартість ужиткову.

Що таке вартість замінна й вартість ужиткова сили людської праці?

Вартість замінна сили людської праці це та її прикмета, що спонукує фабриканта дати власникові сили, робітникові — таку заплату, яка потрібна до відзискання втрачених сил при виконуванні якоїсь роботи. І так прим. сдосар, що працює в фабриці, зробиє замок і зужив на це відповідну кількість сил. Коли фабрикант заплатити йому за працю при виробі замку тільки таку суму, що при її допомозі охочар зможе відскапати втрачені сили, тоді кажемо, що фабрикант заплатив робітникові за вартість замінну його сили.

А тепер пригляньмося, як Маркс пояснює вартість ужиткову людської праці. Він каже, що ужиткова вартість людської праці лежить в тому, що та людська праця бере творенням предметам надає якусь замінну вартість.

І так, після Маркса, всі речі, які вже з природи мають свої безпосередні ужиткові прикмети, не можуть мати ніякої замінної вартості, бо тут чоловік не вложив ніякої

праці. За примір хай послужить залізна руда. В своєму непереробленому стані вона не має жодної замінної вартості. Шойно робітник, що своєю працею видобув її з землі, перетворив її та зробив з неї замок, вже тоді самою працею надав замкові якусь замінну вартість.

З цього виводить Маркс таке заключення: оскільки вся замінна вартість товару залежить від ужиткової вартості праці робітника, то вже сама справедливості вимагає, щоб при заміні, дебо при продажі, всі гроші за проданий предмет забрав робітник, а не фабрикант.

Однак, на жаль, — каже Маркс, — капіталістичний устрій не хоче признати тої правди, бо фабрикант платить робітникові тільки за вартість замінну його праці, дебо дає робітникові таку квоту, яка потрібна до відзискання витрачених сил, а чистий дохід з ужиткової вартості праці робітника капіталіст коває до власної кишені.

Коли б вартість ужиткова праці робітника була рівна замінній вартості тої ж праці, то тоді капіталіст нічого не зискав би. Але звичайно буває, що вартість ужиткова перевищає вартість замінну. Затрачені сили робітника, звичайно, продукують більше, як це, що потрібно для їх поновного відзискання.

Прийім — каже Маркс — до якийсь там робітник потребує денно на свій прожиток 1 доларя. І справді. Того долара, потрібного до відзискання витрачених сил, робітник від фабриканта дістає. Але до ж! Той самий фабрикант, що заплатив робітникові за витрачені сили одного долара, уживає тепер сили того робітника до виробу різних товарів, а ті товари мають тепер більшу вартість як одного долара. Скажім, що вони варті 2 долари. Отже того другого долара фабрикант зовсім несправедливо й незаслужено коває до власної кишені.

А робітник, хоч тяжко працював, не дістав ні цента за ужиткову вартість своєї сили. Хоч по справедливості — каже Маркс — той другий долар, той чистий зиск, належить теж робітникові.

Виклавши таким чином ужиткову й замінну вартість предметів і сили людської праці, Маркс доходить до твердження, що для поліпшення долі сірого робітництва мусить прийти до ліквідації капіталістів — фабрикантів, цілковитого знищення сьогоденного ладу і знесення приватної власності.

В умовах капіталістичного ладу, твердить Маркс, тільки більші підприємства мають змогу дальшого розвитку, виселіюючи тим часом дрібних підприємців. Чому? Бо, оскільки якийсь підприємець затрудило в своїй вартості чи фабриці більше число робітників як другий, то той перший має змогу більше використати силу робітників, з якої витягає більше ужиткової вартості. Вслід за тим він має можливість на більше догідних умовах продавати вироблені предмети, чим, очевидно, створює руйніщаку конкуренцію для того другого, меншого фабриканта, так, що цей кінець-кінців не витримає її й мусить зватися своєю підприємство.

Внаслідок такої постійної конкуренції, число капіталістів буде з кожним днем зменшуватися, у відворотному відношенні до їх багатств так, що врешті ціла світова продукція опиниться в руках кількох найбільших капіталістів — міліонерів. Тоді життєві умовини будуть такі важкі й нестерпні, що мусить прийти до кульмінаційної точки — остаточного зудару робітництва з капіталістичними головами, чого результатом буде їх цілковите знищення й запровадження нового комуністичного, соціалістичного ладу, овертого на спільній власності. Новий суспільний порядок, що його встановить соціалізм, полягатиме в цім, що вся продукція й розподіл діб буде належати до спільного заряду.

Кожному признається якусь кількість спільної праці й приділяться речі конечні до життя, після загальної рівності, поминаючи всілякі привілеї.

Ось так виглядає Марксова теорія щодо замінної вартості і творення капіталу.

А тепер пригляньмося, скільки правди міститься в його твердженнях. д. б.

Іван Рекрут

ЗА КАМБОМ

В дуже недобрій час опинилися згадані нами жінки в пограничному селі Лешатові, на Сокальщині.

Травневий, погідний день хилився до кінця. Сонце дотикало вже небосклону, коли жінки вийшли в село. Парний весняний вечір стискав груди, не холодив розпаленого, спитілого обличчя; аромат розцвілих у своїй красі пишних українських садів стримував віддих і робив його ще тяжчим, примушував сильніше працювати змучені до краю груди.

Розпаленою лямвою кружляла кров у жилах Гані. Вона вже не відчувала ні втоми, ні болю в попухлих ногах і в крижах, ні тягару на плечах. Стративши свідомість про час і місце, не спостерігала того, що діялося навкруги, не бачила своїх सदутниць, а хвилинами й шляху перед собою. Ноги самі, підпорядковуючись якійсь, вже незалежній від неї силі, відускали крок за кроком по збитій, закуреної дорозі. На позбавлених пальнях позалипала кров. У бігу на лівій нозі налізло повно остяків, з засохлого будяка, що на нього мимохиті десь по дорозі ступила, але дівчина не мала ні сили їх вишнати, ні зрештою потреби. Придушені нерви відмовилися працювати і не доправаждали вражень з кінцівок тіла. В очах чорніло. Хвилинами бачила Ганя перед собою дивні якісь, різнокольорові круги, зпоміж яких виринали обличчя близьких і дорогих їй людей: то батько з своїми суухими почорнілими лицами дивився на неї так сумно — сумно, зовсім так, як це було, коли проводив її до воріт, то заплакана бабуся, то знову мати. Покровле лице закривавлялося сильно на неї вдивлялося, мов хотіло щось промовити застенілими мертвецкими устами.

— Мамочко! — крикнула несамовитим голосом бідна Га-

ня і повалилася, мов нежива, на землю.

Зомліду занесли до найближчої хати перестрашені тітки. Ні скроплювання водою, ні вливання між запечені губи горілки не помагало. Дівчина не відкривала очей, лише шепотіла якісь слова без зв'язку. Походили коло неї старі жінки та й дали спокій, бо і самі були помучені, ледви на ногах держалися. І добре зробили вони, що відступили від зомлілої. Ох, коли б вони знали. Яка вона була цаслива та ніч! Така цаслива, як це від коли війна тягнулася не була ніколи. Сидить вона зі своєю матір'ю — небіжкою в якомусь великому і на причуд гарному саді, — на деревах світяться спілі яблука, ясно — прерясно. Сидить Ганя на лаві під однією з яблунь, мати до неї туляється, на голові має віночок, а другий, такий самий, допигає і каже, що він для неї, Гані, буде. А ті віночки то з самих рож, таких червоних, мов кров'ю поналиваних, аж чудно зробилося. Вона питає у матері, чому ті рожі такі червоні, а та нічого не каже, лише сміється так привітливо, ніжно, як тоді, коли Ганя ще маленькою була й на руках у матері сиділа. Зрештою і тепер вона молода, це зовсім дитина, й аж дивно зробилося, що себе дорослою вважала; і мати молода виглядала. Подивилася неенька на доньку свою, обійняла й поцілувала гаряче — гаряче, що дівчині аж дух заперло. Вона питається матері, нащо вона так її цілує, а мати і каже, що вішана, бо Ганя разом з нею буде, обидві у вінок ходитимуть і ніколи вже не розстануться, а скоро й бабуню і батька до себе візьмуть. Тут Ганя пригадує, що їй ще треба на Волинь іти, збіжжя вилучити, і каже це матері, а та не відповідає, лише знову чимно якимось дивиться на неї. Вкінці дівчині і самій байдухе, чи піде вона на ту Волинь, чи ні, — їй тут з матір'ю так добре.

Два дні лежала Ганя у безтілі, два дні доглядала її старенька бабуля, мати господаря хати, де спочивала хвора. Їй односельчанки не йшли самі далі, а чекали, щоб вона видужала. Зрештою, й самі сильно помучені дорогою. За той час розпитались добре, як і куди мають йти, щоб їх на границі не зловили, в яких селах найбільше скористають. Багато вже таких, як вони тут переходило, і кожний ніс назад збіжжя; всі хвалили людей з Волині, що добрі, щирі, у допоміж не відмовлять. Чи було що міняти, чи не було, ніхто це з порожньою торбю додому не вертався. Про новий наказ

райкомісара ніхто ще нічого не знав.

Полежала Ганя два дні без пам'яті, а на третій до себе прийшла. Під вечір то вже і на ноги стала, походила хитаючись по хаті і сказала тіткам, що завтра вже далі зможе йти. А ті зраділи, бо хоч і не відпочили ще як слід, але сильно голова сохла за тими, що голодних вдома полишили.

- Будем вертатися назад, то по дорозі це зо два дні десь забаримося, відпочинемо - потімали вони себе.

ЩО НОВОГО В СВІТІ

I. Огляд світових подій.

На світовій сцені появилися два нові фактори, які в майбутньому заважать на перебіг світової політики. Першим і може найважливішим є, безперечно, інтерв'ю Сталіна.

Мінолого тижня московський кореспондент лондонського часопису "Сандей Таймс" мав змогу перевести інтерв'ю зі Сталіном. Закордон прийняв інтерв'ю прихильно, хоча з недовірям. Коментатори називають заяву Сталіна найважливішою від часу закінчення війни.

В своїй заяві Сталін дав загальний начерк совітської політики відносно Західних великодержав. Далше Сталін висказався, що він не вірить у можливість нової війни, як також заперечив, будьтоби зараз відбувалося якенебудь окруження Совітського Союзу західними великодержавами. Чуючи такі слова, можна здивуватися; тим більше, коли порівняємо їх із дотеперішніми голосами совітської пропаганди.

Коли добре застановимося над словами совітського диктатора, то побачимо, що в дійсності існує велика розбіжність між совітською політикою і офіційною заявою Сталіна. Якщо Сталін не вірить у можливість нової війни, то пощо було опрацьовувати плани для озброєння армії? Пощо розписано нову позику?

Дотепер совітська пропаганда і дипломати заявляли, що комунізм не може існувати побіч інших державних устроїв, що між комуністами й іншими не може бути миру. "Хто не з нами, той проти нас". Від місяців совітська пропаганда кричить, що Англія й Америка виступають проти Совітів, що англійська політика на сході стоїть під знаком капіталізму, аж нараз з'являється інтерв'ю Сталіна, яке перечеркає всі попередні твердження. Совіти не вірять у війну, Совіти працюють для миру і т.п.

Факти показують, що слова і діла не йдуть у парі. Щоб дійсно забезпечити мир, не вистарчає самі слова. Совіти хочуть співпрацювати, пише "Манчестер Гардіан". Добре, продовжує той самий часопис, але під одною умовою, а саме: Совіти мусять показати ясно свою ціль.

Заява Сталіна мала би бути зворотом у дотеперішній політиці Совітського Союзу. Світ бажає такої звороти, й тому заява Сталіна така важна і на часі.

Як виглядає та співпраця-показує найкраще Мировая Конференція в Парижі.

На мировому конгресі в Парижі наради все це тривають, а кінця, як не було видно, так і не видно. На початку тижня розглядаю справу Італії й італійських колоній. Сприт і Ассінія домагаються звороти всіх колоній, які загарабала фашистівська Італія. Дебати-дебати, а рішення не досягнуто. На тому самому засіданні відбулися наради комісії для справ Балкану. Американський делегат заявив, що Америка резигнує з відшкодувань за майно своїх горожан, знищене підчас війни в Румунії. Натомість Англія домагається повного відшкодування, на що не погоджуються Совіти, які пропонують одну третю вартості знищеного майна.

Другого дня комісія для Італії згодилася на проєкт чотирьох

міністрів, щоб справу італійських колоній відложили на пізніше. Наприкінці засідання рішення, щоб за всяку ціну приспішити перебіг конференції. Бізнес зазначив, що мимо того, що конференції надано вільний перебіг, це не довело до нічого, і тому зараз треба рішати все якнайскоріше.

Після вирішення тієї справи забрав голос делегат Італії і в своїй промові з'ясував відносини своєї держави до Альбанії та Абіссинії; він зазначив, що Італія визнає незалежність і суверенність тих двох держав.

На засіданні господарської комісії для Балкану дійшло до гострої виміни слів між совітським і американським представниками. Коли американець виказав погляд, що окупація Румунії совітськими військами мусить її дорого коштувати, обурений Вишинський накинувся на нього і сказав, що він не питає скільки коштує окупація інших країв Америки, або скільки коштує Америку атомна бомба, бо це його не цікавить. Далше Вишинський ствердив, що в часі війни американські концерни в Румунії працювали для Німеччини, а тим самим проти Совітів. Пан Вишинський забув уже, скільки жертвувала Америка для Совітів, і як велика була її допомога. Як виглядала б сьогодні Росія, якщоб не було Америки? Тоді напевно пан Вишинський не сидів би в Парижі, а пан Громіко в Америці. Сидіти, то сиділи б, але... де?

На дальших нарадах військової комісії для Болгарії виявилось, до чого стремить Росія і якого миру вона хоче. Коли запала постанова, якою заборонено Болгарії вживати міноносців, атомових бомб та інших родів зброї, одним, який виступив проти цього, був "миролюбний" делегат СССР. Можливо, що по заяві Сталіна політика Совітів безпосередньо супроти великодержав зміниться, за те Совіти посилять свої впливи в інших країнах Європи, як наприклад Балканах. В Болгарії, Югославії і інших "процвітає" сталінська демократія. В тих державах пішло легко, зате грецький уряд, який дивиться твезеро на світ, бореться всіми силами проти червоного "раю" і вискліді

у Греції проходять важкі заворушення.

За повідомленням закордонних кореспондентів, у Греції проходять важкі бої між комуністичними бандами і урядовими військами.

Пельопонез, колишній оастрон монархії, перемінився тепер у вогнище заворушення. Заворушення, які викликали в Афинах переполох і здивування, свідчать, що в Пельопонезі поширилися комуністичні впливи. В північній Греції проходять завзяті бої між урядовими військами і бандитами. Загальне число учасників боїв досягає по обох боках 2000 осіб. Грецький уряд поінформував британське міністерство закордонних справ, а також зложив докази на це, що банди одержують зброю з Югославії й Альбанії.

В Тракії число бандитів сягає 1500 осіб, а проти них отойть три курені війська.

За останніми звідоленнями, урядові війська розбили всі банди, а зараз відбувається очищування теренів.

Мимо цього, в цілій Греції панує велике напруження.

Не зважаючи на теперішній стан у краї, Грецький король приїхав до Атен.

В п'ятницю прибув літаком з Лондону до Атен грецький король Крії. Перед своїм від'їздом з Англії король видав прощальну відозву до англійського народу, в якій дякує йому за гостинність, якої він зазнав у Англії.

На леговищі в Атехах привітали короля Єпископ Дамаскінос і премієр міністрів Тсальдаріс.

Приїзд короля держано у великій тайні. Мимо всіх заходів, безчисленні маси населення Атен оваційно вітали короля, який переїздив у відкритому авті. Опісля король взяв участь у Богослуженні, а потім відібрав дефіляду комбатантів.

У зв'язку з приїздом короля Крії до Греції, "Манчестер Гардіан" пише, що ситуація, яку застав тепер король у Греції, є багато гірша тієї, яку він застав в 1935 р., коли він вперше вернувся до Греції. В 1935 р. по своему повороті застав Крії в Греції неспокої. Впродовж 8 місяців пробував він увести конституційні методи, що покінчилося неуспіхом. Тоді дав він диктаторські повновласти генералові Метаксасові, і демократія дістала в лос.

Зараз ситуація є багато гірша. Тому єдине, що може зробити Англія, це відтягнути свої війська з Греції та оставити греків своїй судбі. Якщо англійці опустять тепер Грецію, вони будуть стратегічно слабші, але за те морально сильніші, а це /до того в 1946 році, значить багато.

Чи великі плани Совітів будуть зреалізовані - не відомо. Покійно, відносно Греції, Совіти програли.

Тому не диво, що вони стараються найти нове поле до попису і, як нового жертвенного кізла, вибрали собі Туреччину, до якої

Совітський уряд вислав ноту в справі Дарданелів.

Продовжуючи політику застрашування відносно Туреччини, Совіти по недавній невдачі вислали турецького уряду нову ноту в справі Дарданелів. У ноті Совіти домагаються спільного заряду Дарданеліями. Совіти задалегідь зазначають, що спільна контрола не була б порушенням суверенності Туреччини. Совіти хочуть відіграти роль дбайливої опікунки і підчеркуть з натиском у ноті, що така спільна контрола є придумана тільки для скріплення безпечі з'єзві. Далше кажеться в ноті, що як Туреччина відмовиться від спільного заряду, до це буде ударом для всіх чорноморських країв. Крім того, нота підчеркує, що совітський проєкт не є протиний засадам Об'єднаних Держав і є дальшим кроком до забезпечення миру в світі.

Якби хто не знав Совітів, то готовби подумати, що вони в дійсності плавають в собі такі альтруїстичні погляди. Але, на щастя, вже майже всі їх добре знають.

В той час коли на сході під демократично-комуністичною покринькою розвивається нова небезпека для Європи, новий, червоний фашизм, так само небезпечний, як той, що провалився в минулій війні, потягаючи за собою мільйони невинних існувань

В Ньуренберзі проголошено присуд на націонал-соціалістичної Німеччини.

По майже дев'яти місяцях процесу у Ньуренберзі, дня 1.10.46 р. запад присуд на бувших нац-соціалістичних провідників Німеччини та деякі організації: Міжнародний військовий трибунал покарав підсудних Герінга, Рібентропа Кайтеля, Кальтенбрунера, Розенберга, Франка, Фріка, Штрайхера, Завкеля, і Йодля, Сейс - Інкварта і Бормана на

карою смерті через повішення, підсудних Гесса, Гунка і Редера на досмертну тюрму, Деніца на 10 років, Нойрата на 15 років, а Шраха і Шпера на 20 років тюрми.

Обвинувачених Пахта, Лапена і Фріч звільнено від кари.

Відносно організації суд узяв, що певні групи провідного корпусу націонал-соціалістичної Німеччини, СС, СД і гестапо є організаціями злочинними, natomiast всі інші організації звільнено від кари.

Цивілізація видала свій присуд.

II. Голоси чужої преси.

"Коли проливалася наша кров, ви робили інтереси."

/"Ю.Дж." - 28.9.46./ Російський представник закордонного м.істра п.Вишинський кинув на Америку обвинувачення, що вони в цей час, коли Росія проливала кров, робили інтереси.

"Коли ми проливали кров на це, щоб здержати нацистів, - говорив Вишинський, ваші фірми робили гроші, продаючи німцям румунську нафту." Відтак виступив з докором на Америку за її "статистичне підкурвання" в балканській економічній Комісії, на це, щоб показати, що Світовий Союз домагається величезних сум від Румунії.

"Тільки дві американські фірми - сказав Вишинський - домагаються около 6 мільйонів фунтів відшкодування, в цей час, коли вони мали около 2 мільйонів фунтів зиску від достав німцям товарів!" Він остаточно признав, що суми, подані делегатом Тропом, були правильні, однак додав, що вони були дуже малі, порівнюючи до витрат Світового Союзу та запитав, чи потрібно вичисляти кошта поразки або перемоги.

Вишинський підкреслив також, що багато ушкоджень американських власностей, за які Америка домагається відшкодування, були безпотрібно заподіяні американськими бомбардувальниками, коли Червона Армія була ледь кілька миль даліше.

Югославянська релігія.

/"Ю.Дж." - 28.9.46./ Маршал Тіто у розмові з групою закордонних студентів сказав, що арештування католицького архієпископа, Степаніча, якого обаннувачують у "злочин проти народу", не означає, що церква в Югославії мала б бути переслідувана.

Він сказав, що "навчання правилі ной релігії не є небезпек для держави, тому, що дійсна релігія є голосом народу, а голос народу є голосом Бога!"

Кидівські емігранти їдуть до Палестини.

/"Ю.Дж." - 28.9.46./ Правдоподібно, 6 кораблів, заповнених нелегальними емігрантами, їде до Палестини, з наміром злочини британській анти-еміграційну блокпаду. Один з кораблів уже на пахотських водах. Вздовж північних палестинських берегів, від лібанської границі до Тел Авіву, військова влада встановила поліційні години від сходу до заходу сонця та послідила побережну сторожу.

Бритійські війська візьмуть участь у боротьбі в Греції.

/"Ю.Дж." - 28.9.46./ Бритійське заграничне бюро в Лондоні сповістило, що внаслідок вибуху горожанської війни в Греції британські війська остануться надальше в країні на це грецький уряд дав свою повну згоду.

Бритійські війська можуть брати участь у боротьбі та помагати грецьким частинам, якщо ці не зможуть придушити повстання в Македонії.

Звідомення, що британська команда дістала наказ не брати участі у боротьбі, заграничне бюро заперечило і спікер підкреслив, що британські війська у Греції мають завдання встановити уряд та захвати закон і порядок.

Помимо цього, грецька комуністична партія видала оповіщення, в якому каже, що: "Громадянська війна є захопчена британцями, а балканські держави не є відповідальні за її вибух."

На те, щоб повстання вигасло, на думку комуністів, треба зорумувати со-

вний кабінет, включно з лівим національно-ліберальним фронтом. Першим завданням кабінету було б видалення британців з країни. Як говориться в спеціальному звідоменні з Атен, у селі в околиці міста Дескати згинуло 61 бандитів, а 115 було ранених.

Осезива лівих в північній Греції розбиті і останки бандитів біля Дескати передаються через військові лінії в гори.

Грецька армія продовжує свої сильні патролі по головних дорогах між альбанською і югославською границями.

Кораблі з Бікіні ще радіоактивні.

/"Ю.Дж." - 27.9.46./ Американська морська комісія у Вашингтоні, видала оповіщення, що 75 кораблів, які були на Бікіні підчас вибуху атомової бомби, доказали досі радіоактивними, хоч вже пройшло два місяці від вибуху. Вони знаходяться в різних тихоокеанських пристанях Америки. У звідоменні каже, що це не є жодною загрозою для цих, що не працюють на кораблях та що пристані не є зажені радіоактивністю. Не грозить також небезпека для осіб, що зайняті при направи чи чищенні заженених частин кораблів.

Радіоактивні кораблі знаходяться під сторожем до цього часу, доки проходить процес відактивлювання.

У звідоменні каже, що в Вашингтоні відкрито спеціальну школу для вивчення відактивлювання кораблів.

Воєнні злочинці можуть апелювати.

/"Ю.Дж." - 27.9.46./ Аліантська Рада в Берліні зарядила, щоб засуд кожного з 21 нацистських провідників, які будуть засуджені міжнародним трибуналом в Нюрнберзі на смерть, був виконаний 15 дня після проголошення присуду.

Засуджені будуть мати право в чотирьох днях апелювати до Аліантської Контрольної Ради.

Тепер в Мюнхені обдумують чи військові засуджені як нпр. Герінг, Йодль, Редер, Деніц і Кайтер, зможуть достати дозвіл на апеляцію згинути воєнською смертю.

З життя УКРАЇНЦІВ

Український тижневик "Нові Дні", що виходить у Зальцбурзі - Австрії, приносить цікавий огляд життя українців на чужині. /Ч. 37/63/ з 15.9.46/ В А Р Г Е Н Т И Н І

"Комітет Аргентинських Українців" видав 20.квітня ц.р. відозву, в якій повідомляв, що своєю діяльністю передав новоствореному "Об'єднаному Комітету Українців Аргентини, Парагваю й Уругваю", має переформуватися й далі проводити свою діяльність тілше в культурно-економічній діяльності.

На засіданні 20.липня ц.р. Комітет перетворився в організацію під назвою "Український Центр у Республіці Аргентині". Головою організації є п.п. А. Аврам, секретарем п.п. Дудниченко, скарбничкою п.п. Михайлівська.

Нова організація поставила собі такі завдання:

1. Створити в Аргентині асекураційно-догомову організацію, на зразок існуючих українських організацій у США й Канаді.
2. Проводити Видавництво "Перелом".
3. Створити в Аргентині Український Музей і бібліотеку.
4. Поширити акцію української колонізації та економічної розбудови в країні Ія Плати.
5. Розвивати та скріплювати почуття єдності та взаємного зрозуміння й підтримки між членами української колонії та допомагати новим емігрантам освоюватися з новими умовами життя.

В Бельгії.

Спільним зусиллям бувших членів Товариства Українських Студентів-Католиків "Обнова", приступлено до відновлення цієї організації. Високий протектор української Католицької Молоді в Європі Преосв. Владика Бучко покликав Секретаріат "Обнови" Закордоном з осідком у Львені в проводі: о.др. М. Германюк - як церковний доглядник та інж. Андрій Кішка - голова Секретаріату.

На квітневий XX Конгрес Міжнародної Федерації Католицьких Студентів

виїхала делегація Т-ва "Обнова" в складі: о.др. Германюк, інж. А. Кішка, ред. К. Мулькевич. Цей Конгрес відбувається в місті Фрібург у Швейцарії. Бельгійська делегація складається з 120 членів.

В неділю, 12.м.м. в Ансі відбулася т.зв. "Процесія Восемиліття". В цій процесії, на запрошення вищих бельгійських духовних сфер, взяла участь і численна українська група. Українські комбатанти взяли участь у процесії до славного форту Лонсен.

150 українських скитальців уформувалися в ряди. Напереді - дівчата в національних одягах несли образ св. Володимира. Обабіч - комбатантські прапори. За ними - "живий хрест" створений вуглекопами в козацьких одягах. Далі - решта українських паломників.

Після закінчення процесії українську групу запрошено до залі місцевого "Жок"-у, де бельгійські пластуни приймали українців, а о.ларох Мілеман привітав наших земляків зворушливою промовою. Парох ліжської округи о.І. Петерка переповів цю промову в українській мові та відповів на привітання. На прохання бельгійських пластунів українці відспівали декілька пісень.

Перед пам'ятником при форті в Лонсен українські комбатанти поклали на могили героїв гарний вінок.

Приязність українців у цих святкуванні зробила добре враження. Місцеві й столичні "Лібр Вельжик" преса написала дуже прихильно про участь українців.

В Німеччині.

Образотворча Секція табору "Орлик" у Верхтесгадені влаштувала образотворчу виставку маларства, скульптури й архітектури українських образотворчих мистців табору "Орлик" та запрошених українських мистців з інших таборів.

Виставку відкрито 8.9.41. Вона мала тривати до 20.9.46.

до почесного комітету виставки ввійшли: дир. Іван Порятко, п. Іван Василюк, ред. Іроаслав Заремба, інж. О. Гладивовський, проф. Микола Горечко,

дир. Гнат Мартинець, др. Володимир Радзихевич і Софія Барабаш.

З дуже гарно виданого ілюстрованого каталогу довідемося, що на виставці є 198 праць 23-ох українських мистців.

В Авгсбурзі відбулася перша конференція Історичної групи Української Вільної Академії Наук під проводом Президента УВАН проф. Дм. Дорошенка. У доповіді "Праця українських істориків на еміграції" проф. Дм. Дорошенко подав детальну характеристику й оцінку дослідної й видавничої праці українських істориків й історичних наукових заведень на еміграції, від 1920.р. до наших днів.

Проф. Б. Крупицький у доповіді "До методологічних питань української історії" широко розглянув досюгочасні основні напрями й майбутні завдання української історіографії 19-20 ст. перехід від напрямку народницького до державницького в європейському та світовому аспектах. Знагоди 100 роковин видання О.Бодянським "Історії Руссов" оцінив цей шедевр української історіографії проф. О. Глобин, проф. В. Василенко якраз змалювала конкретність вивчати історію Південної України за XX століття.

У доповіді проф. В. Мацяка "деякі проблеми в дослідних найдавнішої доби 7-14 ст." звернено увагу на потребу вивчати роль топоніміки староукраїнського осадництва й політичну історію Галицько-Волинської держави 14 ст. Проф. О. Прицак освітив воєнну кампанію під Кванцем 1653.р. за допомогою нововідкритого турецького історика 17 ст. Наїми. Доповідь проф. Д. Олянична заналізувала подорож Володимира Великого коло 1012.р. як випадку західноєвропейського жерела. Наприкінці В. Лук прочитав власні спогади з 1917-18.рр. про український Петербург і його роллю в будованні української державності.

"Свято Героїв" у Штрассбурзі.

На рідних землях рік-річно в першу неділю місяця серпня вшановували ми пам'ять наших полаглих героїв маніфестаційним святом на Маківці. Кра-

сві традиції зберегли українці й на чужині. Управа "Сомгу Українок" у Штра-сбургі влаштувала в неділю, 4. серпня, "Свято Героїв". Місцеві українці чис-ленно зібралися у приватній залі "Мін-стергод", щоб вшанувати Тих, що впали на полі бою в обороні Рідної Землі і Тих, що і тепер, у крав, продовжують цю нерівну боротьбу за волю України.

Кінець "жовтості" України.

Прес-агенція "Ройтер" подає з Нью Йорку повідомлення паризького ко-респондента "Нью Йорк Таймс". Згідно з цим повідомленням, добре поінформовані кола в Парижі будуть конферентії залучити, що Світові Роботи відновити польсько-німецькі відносини з 1939 р., тобто, по-вернути встановити віддані тепер полякам вулиці та вулиці в районі. В заміну за ці вулиці, Світові повернуть Польщі Галичину.

Львівська політехніка у Кракові.

Польська урядова агенція подає. До Кракова прибув головний транс-порт Львівської політехніки, що повертається до Краю. Транспорт складається з 44 вагонів і нараховує 490 осіб, між якими 6 професорів політехніки і два професори Львівського університету.

Згадується також про привіз 20 ооо книжок, лабораторій, оптичних приладів.

Купити дім для потреби еміграції.

Подаємо радісну вістку, що саме тепер д-р. Галан полагодило остаточно справу купна будинку для погреб і вжитку укра-їнської еміграції у Франції та її допо-могових станиць. Цей український Дім - дарунок американських українців, буде посвячений в день "Свята Храму" нашої греко-католицької церкви св. Володимира Великого.

/ За "Українцем у Франції" з дня 15.9. 46. і "Українськими Вістями" з серпня 46.

Чи знаєте, що...

... коли під парову машину покладемо монету, то машина не рушить з місця. Тойно тоді, коли монета зсунеться з рейок, машина рушить вперед.
... лава присяглих має 12 людей. У

старих греків на лаві присяглих засі-дало 500 - 6 000 осіб.

... т.зв. срібний лис має шерсть чор-ної, а не срібної краски. Однак кінці шерсті є білі, й коли ми дивимося на них, то нам здається, що вони є сріб-ні.

... за наймудріших зпоміг малих зві-рів уходять муравлі. Все, що вони ро-блять, відбувається після докладного обчислення й планів.

... той, що відкрив Америку, Кристоф Колумбус, ідучи своїм вітрильником, робив денно 200 миль.

... материком звичайної капусти в Англія. Заки вона дісталася до Європи, вона росла в Англії дику.

... V - зброя, яком німці бомбарду -вали Лондон, причинилося до відкопан-ня руїни первісного Лондону. Первіс-ний Лондон був побудований 100 років по Христі. Відкопуючи розвалини міста, що їх спричинили німецькі V-бомби, на-траплено на глиняну посуду/полірова-на/ і.і.і.і розвалини знаходяться 8 стіп під цивніцями теперішних лон-донських будівель.

... першу парову машину винайдено в Александрії на 200 років перед Хрис-том, а не винайшов її Джеймс Ватт. Ватт дістав тільки патент.

... першим, хто переплив океан ручним човном, були Г. Гарпо і Франк Самуель-сон. Вони перевеслували піле море в 1886 р. за 54 днів часу.

... черепахи не можна назвати ані звірем ані рибу. Вона є дивною ком-бінацією гадки/має гадючу голову/, птаха /зносить яйця/ і звіря /має кров/, а також мотила, бо носить на собі твердий панцир для оборони.

... відбитки пальців не є винаходом європейської поліції. Перші відбитки пальців започатковано в Ассирії й Китаю.

... наше сонце постійно зменшується. Во-но кожної секунди губить 4 мільонів тон маси у формі гарячі й енергії.

... на початку свого існування вальц /танець/ не був популярний в Америці й Англії. Коли в 1812 р. вальц діс-тався до Англії, то його уважали за танець негідний, низький. Тойно коли російський цар Александр I, перебу-вавши в Лондоні, затанцював вальца, його почали уважати за танець поряд-ний.

... дупак має більше як один ряд зу-бів. Як передній ряд зубів зітреться, тоді встає другий ряд на своє місце.
... назва скіснооки не є правильна. Ні китайці, японці, ескімоси не ма-ють скісних очей. Вони мають тільки плоский ніс, а це дає вигляд скісних очей.

... крейда, це малесенькі животики, які жили дуже давно при берегах мо-ря. Опісля вони повмирили, зіпилися до купи й з них повстала крейда.

... іленойський університет винай-шов електричний промінь у напрузі 22 мільонів вольт. Ним можна проник-нути ядро атому й атакувати рака в людях.

... дивлячись на статую, як генерал сидить на коні, ми можемо вгадати, якою смертю помер цей генерал.

Поміж скульпторами є прийнятий звичай, що коли всі чотири ноги є на землі, то генерал помер природ-ною смертю, коли одна нога піднесе-на вгору, то генерал помер із ран на війні; коли обі передні ноги під-несені догори, то генерал був зби-тий на полі битви.

... в часі, коли ще не знали порцеля-ни, штучні зуби виготовляли з де-рева. Перші такі зуби мав Вашингтон.
... в Лос Ангелес в Каліфорнії міс-титься найбільший стадіон. В ньому вигідно може поміститися 105 000 людей.

... 48 зірок, які є вміщені на пра-порі Америки, помічено на заряджен-ня президента Тафт в 1912 р.

... наша земля важить 6 секстидіо-нів 529 квінтільонів тон.

... єгипетські піраміди не є най-більші на світі. В Мексико є піра-міди "Чольла", висотою 4 рази біль-шою від єгипетських.

... індіанці могли зловити дику козу без ніякої зброї. Вони були такі сильні, що могли бігати так довго, поки коза не впала з виснаження.

... першу оперу на світі не написав європейець. Тисячі літ тому греки по-чали писати свої драми, але зразок нашої опери написав Адам Ля Галь в 1262 р.

... на планеті Нептуні один рік рівняється 165 нашим рокам, зате оден день на тій планеті має лише 16 наших годин.

З життя в Таборі

ЛІТЕРАТУРНО-МІСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ

вступив на новий шлях!

Літературно-Мистецький Клуб, зорганізований у нашому Таборі в червні ц.р., не міг у перших місяцях свого існування почванитися широкою діяльністю, а вже ні-як - зацікавленням зі сторони своїх членів. Як воно не див-но, але правдиво, що явка членів на сходини Клубу була неймовірно мала в відношенні до їх загального числа; схо-дини проходили покванно, важко було викликати ширшу диску-сію, хоч на програми сходин складалися речі, які повинні були зацікавити членів.

Діяльність Клубу послабла й устала зовсім після виїзду на деякий час голови Клубу, а також насід-ком того, що з Управи вибуло кількох членів. Тим цікавішим /і водночас - відрадним/ явищем є те, що саме в той час, коли Клуб припинив свою діяльність, із низів вийшла думка "пробудити" ту таборову установу, якій зовсім оправданно можна ставити вимогу, щоби вона проявляла чи не найживішу діяльність. Та ж у ній повинні гуртуватися усі таборіві мистецькі сили, що досі виявили доволі живу участь у гро-мадській роботі Табору!

Гурток 18-ох членів Л.М.К -бу звернувся до Управи з проханням - домаганням, скликати сходини членів, на яких слід би перевибрати Управу, скласти програму пра-ці, порушити справу видавання літературно-мистецького журналу й обмінятися думками про наше мистецьке життя. Управа пішла на зустріч бажанню членів і проголосила на день 30.9.ц.р. Надзвичайні Загальні Збори, які пройшли з надсподіваним успіхом і заповили нову фазу діяльності Літературно-Мистецького Клубу.

Вибравши Президію в складі: сот. інж. Микулин, хор. Рихтицький /предсідник/ і п. Будний /секретар/, Збори вислухали звіт голови, п. др. Ковальського, про досюгочас-ну діяльність та про перешкоди, які не дозволили як слід розгорнути працю. Збори визнали ці причини, як достаточне виправдання досюгочасних неуспівів, уділили Управі абсо-люторію й устами предсідника висказали голові Клубу подя-ку за працю. Буде до речі зазначити, що звіт голови як -лимав - мабуть, у перше в історії Клубу - живу й цікаву вміну думок, проведену в вільній, дружній площині й у

теплій атмосфері.

В висліді явного голосування вибрано до Управи: п. Форіса Ю. - головою, п. Будного Б. - заступником п. хор. Рихтицького Л. - бібліотекарем, п. Чолія А. - секре-таром і п. Слупчинського О. - господарем. Членами Контроль-ної Комісії стали пп.: Фесолович М., Шкавринко, та Бендер.

На закінчення переведено ще дискусію про працю Клубу в найближчому часі. Управі поручено вперто просити Команду Табору про відповідне репрезентативне призначення для домівки Клубу. Збори зобов'язали Управу прозачати видавання нового літературно-мистецького жур-налу на зміну "Нашому Шляхові", який появлявся досі неза-лежно від Клубу.

Думки, які можна було почути підчас Зборів загальний настрої учасників і запал, який можна було ви-читати в очах членів нововибраної Управи /дарма, що "ко-зацьким звичаєм" кожний із них відмовлявся трічі від ви-бору! / дають право сподіватися, що новий шлях, на який вступив Літ. Мист. Клуб, заведе його до кращих успіхів, як попередній. Доказом цього є хоч би й те, що Управа Клубу проголосила /оголошення містимо на іншому місці - ред./ на найближчий понеділок Дискусійний Вечір на тему: "Чи в Таборі потрібний Літературно - Мистецький Клуб?" Трохи дивно, але й ... цікаво. Послухаємо!

-козак-

ОГОЛОШЕННЯ.

Силою Надзвичайних Загальних Зборів, які відбулися дня 30.9.ц.р. - Літературно - Мистецький Клуб відновив свою діяльність.

Управа Клубу повідомляє оцим, що в поне-ділок, 7.10.ц.р., в год. 19,30 відбудеться в домівці Студентської Бібліотеки

ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР

із основною темою:

"Чи в Таборі потрібний Літературно - Мистецький Клуб?"

Участь членів - обов'язкова!
Гості побажани!

Управа ЛМК.